

ЗАКОН О СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД ГРАДА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се организација и функционисање система смањења ризика од града у Републици Србији, права и обавезе органа државне управе, органа аутономне покрајине и органа јединица локалне самоуправе, начин финансирања и надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања од значаја за систем смањења ризика од града.

Члан 2.

Систем смањења ризика од града обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање и спровођење методолошких послова који се односе на радарско откривање и праћење олујно-градоопасних облака, утврђивање степена ризика појаве града и засејавање градоопасних облака хемијским реагенсима у циљу смањења ризика од појаве града и ублажавања последица у пољопривреди, утврђивање ефикасности спроведене методологије и развојно-истраживачке послове у области модификације градоопасних облака и другим видовима модификације времена.

Систем смањења ризика од града је део система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, и представља координирано деловање субјеката овог система на спровођењу методолошких послова из става 1. овог члана у циљу смањења ризика од града и ублажавања последица ове елементарне непогоде.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) град је елементарна непогода у облику ледених зрна пречника 5 mm или већег, насталих у кумулонимбусним облацима услед деловања природних сила у атмосферским процесима снажних узлазних струјања ваздуха;
- 2) смањење ризика од појаве града је скуп мера и активности којима се у конвективном облаку, на вештачки начин, смањује вероватноћа појаве града у односу на природне немодификоване услове;
- 3) модификација времена јесте намерна промена природног процеса у атмосфери путем хемијског, механичког и другог вида вештачког деловања у циљу смањења ризика од појаве града, стимулације падавина и рашчишћавања магле;
- 4) засејавање градоопасних облака јесте унос хемијског реагенса у радаром одређене делове градоопасних облака у циљу смањења ризика од појаве града;
- 5) хемијски реагенс јесте вештачки аеросол који се под контролисаним условима уноси у атмосферу у циљу модификације времена;
- 6) средства за засејавање, јесу носачи хемијског реагенса – ракете;

7) лансирна станица-аутоматска или неаутоматска, јесте комплекс који чине земљишна парцела са одговарајућим објектима и опремом за испаливање ракета у циљу смањења ризика од појаве града;

8) мрежа лансирних станица је скуп станица чији је распоред и број методолошки одређен тако да омогућава засејавање градоопасних облака из више праваца;

9) метеоролошки радар је сложени електронски уређај, који емитује електромагнетну енергију у простор са циљем добијања квалитетних информација о особинама хидрометеора;

10) радарски центар јесте комплекс који чине земљишна парцела са одговарајућим објектима, инструментима и опремом за радарска мерења и осматрања облачности и падавина и спровођење методологије смањења ризика од појаве града;

11) радарско откривање и праћење олујно-градоносних облака јесте скуп радњи које обухватају типизацију облачних система, идентификацију и квантификацију градоносних и других падавинских процеса метеоролошким радаром;

12) мрежа радарских центара је скуп свих радара који се користе у циљу радарског откривања, праћења и мерења карактеристика олујно-градоносних облака у атмосфери изнад целе територије Републике Србије, као и изнад области најмање 50 km ван државне границе;

13) оцена ефикасности примењене методологије смањења ризика од града јесте процена ефеката смањења ризика појаве града коришћењем метода нумеричког моделирања, статистичке процене, као и резултата органа јединица локалних самоуправа и других субјеката о проценама штета и економским последицама појаве града.

Члан 4.

Начела на којима се заснива систем смањења ризика од града су:

1) начело превенције - приликом обезбеђивања оперативног рада система смањења ризика од града, приоритетно се спроводе превентивне мере деловања на градоносне облаке како би се смањило ризик од појаве града и ублажиле последице у пољопривреди;

2) начело научне заснованости и економске оправданости - смањење ризика од појаве града заснива се на научно заснованим методама модификације времена, водећи рачуна о заштити животне средине, као и економске оправданости смањења ризика од града;

3) начело јединства - систем смањења ризика од града оперативном функционише у складу са начелима јединственог система за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама;

4) начело координације и сарадње - управљање системом смањења ризика од града заснива се на координацији, непосредној сарадњи са надлежним органом и партнерском деловању свих субјеката система;

5) начело јавности - субјекти система за смањење ризика од града обавештавају јавност о стању система за смањење ризика од града и чине информације доступним, у складу са законом.

Члан 5.

Субјекти система смањења ризика од појаве града су органи државне управе, органи аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе.

Субјекти система из става 1. овог члана обезбеђују успостављање и функционисање јединственог система смањења ризика од појаве града на територији Републике Србије, у складу са овим и другим законима.

II. НАДЛЕЖНОСТ ОРГАНА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ

Члан 6.

Влада, на предлог органа државне управе надлежног за послове из области метеорологије и хидрологије или другог правног лица, надлежног за послове смањења ризика од града (у даљем тексту: надлежни орган), усваја редовне и ванредне извештаје о функционисању јединственог система смањења ризика од града.

Сви пројекти модификације времена који се односе на смањење ризика од појаве града који се изводе на територији Републике Србије морају бити одобрени од стране Владе и под њеном контролом.

Члан 7.

Надлежни орган:

1) обезбеђује функционисање јединственог система смањења ризика од појаве града на територији Републике Србије;

2) припрема за Владу редовне извештаје из члана 6. став 1. овог закона, и то:

(1) извештај о припремљености система смањења ризика од града, који доставља најкасније до 1. априла текуће године;

3) припрема за Владу ванредне извештаје из члана 6. став 1. овог закона;

4) припрема за органе аутономне покрајине и органе јединица локалне самоуправе извештаје о припремљености и функционисању система смањења ризика од појаве града за њихову територију.

III. НАДЛЕЖНОСТ ОРГАНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ И ОРГАНА ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА

Члан 8.

Органи аутономне покрајине у оквиру својих надлежности у области смањења ризика од појаве града за подручје аутономне покрајине:

1) непосредно сарађују са надлежним органом, другим државним органима и јединицама локалне самоуправе;

2) обезбеђују подршку за функционисање система смањења ризика од појаве града, а нарочито:

(1) учешћем у модернизацији и аутоматизацији основних делова система смањења ризика од појаве града: мреже радарских центара, мреже лансирних станица, рачунарско-телекомуникационе мреже,

(2) учешћем у изградњи и модернизацији објеката и опреме система смањења ризика од града,

(3) набавком додатних средстава за засејавање градоносних облака;

- 3) у сарадњи са надлежним органом непосредно сарађују са регијама и општинама суседних земаља у складу са овим и другим законима;
- 4) разматрају извештаје о припремљености и функционисању система смањења ризика од појаве града за своју територију;
- 5) обављају друге послове у складу са законом и другим прописима.

Члан 9.

Органи јединица локалне самоуправе у оквиру својих надлежности у области смањења ризика од појаве града за подручје локалне самоуправе:

- 1) непосредно сарађују са надлежним органом;
- 2) обезбеђују подршку за функционисање система смањења ризика од појаве града на својој територији, а нарочито:
 - (1) набавком додатних средстава за засејавање градоносних облака,
 - (2) суфинансирањем извршилаца за деловање на градоносне облаке –стрелаца на неаутоматским лансирним станицама,
 - (3) учешћем у изградњи и одржавању објеката и опреме система смањења ризика од града, обезбеђивању прилаза и доставе ракета и друге опреме на радарске центре и лансирне станице на подручју локалне самоуправе;
- 3) у складу са законом и методологијом, коју прописује министарство надлежно за пољопривреду, врше прелиминарну процену оштећења од елементарне непогоде града на пољопривредним културама у року од седам дана од дана када је штета настала, а коначну процену доносе у року од 45 дана од дана када је штета настала, на основу које се врши накнада шете у складу са законом којим се уређује обнова након елементарних и других непогода;
- 4) разматрају извештаје о припремљености и функционисању система смањења ризика од појаве града за своју територију;
- 5) обављају друге послове у складу са законом и другим прописима.

IV. ОРГАНИЗАЦИЈА СИСТЕМА СМАЊЕЊА РИЗИКА ОД ГРАДА

Члан 10.

За организовање, управљање и руковођење системом смањења ризика од града на територији Републике Србије одговоран је надлежни орган.

Члан 11.

Надлежни орган планира и спроводи:

- 1) мере за побољшање и усавршавање методологије смањења ризика од појаве града, других видова модификације времена и оцене постигнутих ефеката рада;
- 2) развој и примену одговарајућих методологија засејавања атмосферских градоносних и других падавинских процеса и верификацију ефикасности методологије;
- 3) обуку и усавршавање кадрова за обављање послова смањења ризика од појаве града;
- 4) изградњу, одржавање и модернизацију објеката и опреме;

5) пројекте за оцену ефикасности и економске оправданости система смањења ризика од појаве града и других видова модификације времена;

6) успостављање и обезбеђивање рада мреже радарских центара и телекомуникационе мреже;

7) успостављање и обезбеђивање рада мреже лансирних станица;

8) ангажовање извршилаца за методолошко деловање на градоносне облаке – обучених стрелаца на неаутоматским лансирним станицама;

9) обавезни здравствени преглед ангажованих извршилаца за методолошко деловање на градоносне облаке – обучених стрелаца на неаутоматским лансирним станицама;

10) успостављање заштитних зона око радарских центара и лансирних станица;

11) обезбеђивање прилаза и доставе ракета и друге опреме на радарске центре и лансирне станице;

12) рано радарско откривање и праћење градоносних облака, као и других падавинских процеса;

13) благовремену набавку средстава за засејавање;

14) засејавање градоносних облака хемијским реагенсима;

15) припрему извештаја о функционисању јединственог система смањења ризика од појаве града и ефикасности примењене методологије у сарадњи са надлежним органима;

16) вођење прегледа издатих сагласности за спровођење привредне и/или друге делатности или радова у заштитној зони радарског центра или лансирне станице који спречавају радарска мерења или дејство ракетама;

17) међународну сарадњу у области модификације времена;

18) обавештавање јавности о стању и функционисању система смањења ризика од града;

19) послове везане за метеоролошка мерења у складу са посебним прописима.

Члан 12.

Функционалну структуру система смањења ризика од појаве града чине:

1) у оквиру надлежног органа, Републички центар за смањење ризика од града – оперативно-методолошки центар који координира, руководи и обезбеђује услове за рад осталих делова система смањења ризика од града, посебно кроз:

(1) израду методолошких инструкција и упутстава и њихову имплементацију кроз спровођење обуке у мрежи радарских центара,

(2) израду извештаја и стручних анализа о спроведеној методологији рада,

(3) развој нових технологија и модела у сарадњи са научним и другим специјализованим институцијама,

(4) обезбеђење јединствене координације рада са надлежним пружаоцем услуга у ваздушном саобраћају,

(5) обезбеђење набавке и дистрибуције средстава за засејавање облака,

(6) обезбеђење јединственог техничког одржавања мреже радара и опреме за испаливање противградних ракета, и

(7) сарадњу са другим службама задуженим за деловање у ванредним ситуацијама;

2) мрежа радарских центара, који руководе и одговорни су за оперативно спровођење методологије смањења ризика од појаве града на припадајућој територији;

3) мрежа лансирних станица, која обезбеђује правилно лансирање ракета, прикупљање информација о метеоролошким појавама и других информација битних за оцену ефикасности рада, као и друге информације у складу са законом;

4) телекомуникациона мрежа, која обезбеђује пренос свих видова информација и јединственост спровођења методологије смањења ризика од појаве града на читавој територији Републике Србије;

Члан 13.

Ради обезбеђења поузданих радарских података о атмосферским процесима који условљавају градоносне облаке и друге падавинске процесе, утврђују се локације мреже радарских центара и заштитне зоне око њих.

Ради испаливања ракета на градоносне облаке, уз поштовање безбедносних мера, утврђују се локације лансирних станица на територији Републике Србије, као и заштитне зоне око њих.

У заштитним зонама у околини мреже радарских центара и мреже лансирних станица уводе се ограничења која се односе на изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити радарска мерења параметара градоносних облака, као и испаливање ракета на њих.

За потребе пролаза и транспорта до радарских центара и лансирних станица утврђује се право службености пролаза преко парцела у власништву правних или физичких лица, у складу са законом.

Влада, на предлог надлежног органа утврђује локације радарских центара, заштитне зоне око њих, као и врсту ограничења – у складу са ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Руководилац надлежног органа за послове смањења ризика од града утврђује локације лансирних станица заштитне зоне око њих, као и врсту ограничења – у складу са ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Правна и физичка лица, односно предузетници дужни су да у поступку прибављања услова за обављање привредне и друге делатности, односно извођења радова у заштитним зонама радарских центара и лансирних станица прибаве сагласност надлежног органа о испуњености услова утврђених актима из ст. 5. и 6. овог члана.

На поступак издавања сагласности из става 7. овог члана, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

V. ФИНАНСИРАЊЕ СИСТЕМА ОДБРАНЕ ОД ГРАДА

Члан 14.

Средства за финансирање система смањења ризика од појаве града обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије, буџета Аутономне покрајине и буџета јединица локалне самоуправе;
- 2) дела премије осигурања усева;
- 3) других извора, у складу са законом.

Члан 15.

Друштво за осигурање је дужно да за финансирање система смањења ризика од града 10% од уплаћене премије осигурања усева и плодова, које су у складу са законом уплатила регистрована пољопривредна газдинства, до 10. у месецу за претходни месец уплати на рачун прописан за уплату јавних прихода.

Средства из става 1. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Члан 16.

Република Србија у складу са законом којим се уређује буџет финансира:

- 1) рад, опремање и одржавање:
 - (1) Републичког центра система смањења ризика од појаве града,
 - (2) мреже радарских центара,
 - (3) мреже лансирних станица,
 - (4) телекомуникационе мреже;
- 2) набавку средстава за засејавање градоносних облака;
- 3) ангажовање извршилаца за деловање на градоносне облаке – стрелаца на неаутоматским лансирним станицама;
- 4) друге послове из надлежности.

Висина месечне накнаде за рад стрелаца из става 1. тачка 3) овог члана не може бити мања од 10% просечне нето зараде у Републици Србији према последњем податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Влада, на предлог надлежног органа, утврђује број стрелаца на лансирним станицама за сваку сезону оперативног рада система смањења ризика од града.

Члан 17.

Аутономне покрајина финансира скуп мера и активности пружања подршке за функционисање система смањења ризика од појаве града на подручју аутономне покрајине, које се односе на:

- 1) учешће у модернизацији и аутоматизацији основних делова система смањења ризика од појаве града: мреже радарских центара, мреже лансирних станица, рачунарско-телекомуникационе мреже;
- 2) учешће у изградњи и модернизацији објеката и опреме система смањења ризика од града;
- 3) набавку додатних средстава за засејавање градоносних облака;
- 4) друге послове из надлежности.

Члан 18.

Јединица локалне самоуправе финансира скуп мера и активности пружања подршке за функционисање система смањења ризика од појаве града на подручју локалне самоуправе, које се односе на:

- 1) набавку додатних средстава за засејавање градоносних облака;
- 2) суфинансирање извршилаца за деловање на градоносне облаке стрелаца на неаутоматским лансирним станицама;
- 3) учешће у изградњи и одржавању објеката и опреме система смањења ризика од града, обезбеђивању прилаза и доставе ракета и друге опреме на радарске центре и лансирне станице на подручју локалне самоуправе;
- 4) друге послове из надлежности.

VI. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 19.

Међународну сарадњу у области смањења ризика од појаве града спроводи надлежни орган кроз:

- 1) закључивање међународних уговора и њихову примену;
- 2) координирано деловање на градоопасне облаке у граничним областима и размену оперативних и других информација са суседним државама о ризицима од града;
- 3) припремање, организовање и учествовање на међународним конференцијама, округлим столовима, радионицама и другим видовима обуке.

VII. ИМОВИНА

Члан 20.

Имовина радарских центара, лансирних станица, објекти и опрема који су намењени за смањење ризика од града у јединственом систему смањења ризика од града, у својини су Републике Србије.

VIII. НАДЗОР

Члан 21.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за пољопривреду преко надлежног инспектора, у складу са законом.

IX. ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Члан 22.

У циљу спровођења овог закона:

- 1) Влада на предлог надлежног органа доноси прописе о:
 - (1) раду и мрежи радарских центара у систему смањења ризика од града, из чл. 12. и 13. овог закона;
 - (2) заштитним зонама у околини радарских центара, које се односе на ограничења у изградњи и реконструкцији постојећих објеката који могу нарушити радарска мерења из члана 13. овог закона.
- 2) руководиоца надлежног органа за послове смањења ризика од града доноси прописе о:

- (1) методологији за обављање послова смањења ризика од појаве града из члана 2. овог закона;
- (2) раду и мрежи лансирних станица у систему смањења ризика од града, из чл. 12. и 13. овог закона.

Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

Новчаном казном од 100.000 динара до 1.000.000 динара казниће се правно лице ако:

- 1) ограничи пролаз лица које се баве смањењем ризика од појаве града и транспорт ракета и друге опреме, до радарског центра или лансирне станице (члан 13. став 4);
- 2) обавља привредну или другу делатност, односно изводи радове у заштитној зони радарског центра или лансирне станице који спречавају радарска мерења или дејства ракетама, без сагласности надлежног органа (члан 13. став 6).

Новчаном казном од 150.000 динара до 200.000 динара казниће се одговорно лице у правном лицу као и предузетник ако учине радње из става 1. тач. 1) и 2) овог члана.

За радње из ст. 1- 3. овог члана, поред новчане казне, наложиће се уклањање препреке, емисионих уређаја, грађевинских објеката, других објеката или уређаја о трошку правног лица, предузетника или физичког лица, која су поставила у заштитној зони радарског центра или лансирне станице.

ХИ. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

Надлежни орган који оперативно спроводи методологију превентивног смањења ризика од појаве града у складу са овим законом и расположивим људским и материјалним ресурсима, није одговоран за штету насталу као последица појаве елементарне непогоде града.

Члан 25.

Прописе из члана 20. овог закона Влада и руководилац надлежног органа донеће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана, примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о одбрани од града („Службени гласник РС”, бр. 54/15), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 26.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о одбрани од града („Службени гласник РС”, број 54/15).

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

